

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

2. Vtrum viuens maneat idem numero toto tempore quo viuit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

guatur à generatione, per quam viuens producit sibi simile, sed non aggenerat illud sibi, hoc est non coniungit secum illud integraliter.

CONCLUSIO. II.

2. Datur huiusmodi nutritio. Est Scoti 1. d. 47. quæst. 1. Rub. cap. 5. quæst. 1. de augmentatione, & communis contra Magist. asserentem viuens nunquam acquirere nouam substantiam, sed cum ea, quam accepit à parentibus, semper perseverare; cibo tamen indigere, non ut conuertat illum in propriam substantiam, sed ut sit pabulum caloris naturalis, ne deficiente alio pabulo ageret in propriam viuentis substantiam, eamque consumeret.

Probatur conclusio primo autoritate Philosophi primo de generatione cap. 5.

Probatur secundo ratione, quia certum est per actionem caloris naturalis hominem & cetera alia non solum deperdere aliquid sanguinis sui, sed etiam carnis, ut manifeste videtur in grani infirmitate: ergo si non repararetur iste sanguis, & caro, præterquam quod valde cito deficeret, nunquam conualesceret ex infirmitate, nec ad pristinum statum perueniret: illa restauratio fit per nutritionem: ergo datur nutritio.

Confirmatur, quia evidens est quod homo crescat, & decreseat in substantia: sed non potest explicari quomodo hoc fiat, nisi perdendo, & acquirendo aliquas partes substantiales: ergo datur talis acquisitio, & consequenter nutritio.

Dices primo, hominem crescere per rarefactionem substantiæ à parentibus acceptæ.

Contra, quia sic, cum perueniret aliquis ad magnam molem, ipsius substantia esset valde tenuis & multo minus solida quam substantia pueri; quod est absurdum, & contra experientiam.

Dices secundo, homo fit maior per acquisitionem nouæ quantitatis in eadem ipsa substantia, quæ antea erat sub minori quantitate.

Contra, quia nil potest acquirere nouam quantitatem sine nouis partibus substantialibus, quin saltem rarefiat: sed homo dum crescit, non rarefit: ergo.

Probatur tertio, quia æquæ perfecta est vis vegetatiua in homine, ac in brutis: ergo sicut bruta nutriuntur secundum Aduers. ita dicendum est de homine.

Confirmatur, quia propterea iudicamus bruta propriè nutiri, quia videmus ipsorum corpora augeri mediante comestione: sed idem videmus de homine: ergo.

3. Obijciens primo dictum illud Christi, *Quod intrat in os, non inquinat animam, sed vadit per secessum*: ergo non conuertitur in substantiam.

Respondetur, distinguendo consequens: secundum partes impuriore, concedo, secundum partes puriores, nego consequentiam.

Obijciens secundo, si conuerteretur materia alimenti in substantiam hominis aliti, deberet anima rationalis vniri isti materiæ virtute potentiæ nutritiæ: sed hoc est falsum: ergo. Probatur minor, quia potentia nutritiua, cum sit corporea, non potest attingere vnionem animæ, cum sit spiritalis.

Respondetur, si potentia generatiua non obstante corporeitate sua producat vnionem animæ cum corpore in generatione, potentiam nutritiuam posse similiter producere vnionem animæ ad partem corporis nutritione acquisitam. Quod si potentia generatiua non poterit nec debeat id facere, idem dicendum erit de nutritiua; unde quidquid dixerint aduersarij de illa, nos dicemus de hac. In rei tamen veritate probabilius est, quod vnio animæ producat in solo Deo tam in generatione, quam in nutritione.

4. Quæres, quomodo fiat nutritio. *Respondetur* multas mutationes intercedere in nutritione: nam in primis cibis alteratur in ore per contritionem & admixtionem salium; inde autem delatus ad stomachum calore naturali eiusdem, adiuantibus etiam vicinis partibus, præsertim hepate, concoquitur, & in massam quandam, quam chylum Medici vocant, transformatur; cuius chyli per

intimum stomachi orificium ad ima detrusi, & per intestina, flexuosa circuitione deducti, perfectissima pars per venas massarayas fugitur, & reliquis partibus per secessum transmissis, trahitur ad iecur, à quo amplius depurata condertitur in chimum, quæ est massa quædam aggregata ex quatuor humoribus, scilicet sanguine, pituita seu flegmate, flaua bili seu colera, & atra bili, seu melancholia. Ex quibus flaua bilis in folliculum fellis, qui ad iecoris portas situs est, conicitur; & atra bilis ad splenem amandatur; pituita proprium receptaculum non habet, sed deseruit tanquam vehiculum ad deferendum sanguinem per vniuersum corpus, & ad humectandos artus, ne frequenti agitatione arefiant. Sanguis denique per venam, quæ caua magna dicitur, ad omnes partes corporis deducitur, & ex ipso vnaquæque pars aliquam partem conuertit in suam substantiam. In hac autem conuersione consistit ipsa nutritio formaliter loquendo & realiter: nam si hæc sola fieret, nutrire- tur viuens, quamuis reliquæ mutationes non præcessissent; non autem nutritur, si hæc non fieret, quamuis reliquæ adfuissent.

5. Quæres secundo, an nutritio distinguatur essentialiter à generatione.

Respondetur, affirmatiuè, quia nutritio est actio, per quam vitaliter coniungit vna substantia alias partes nouas sibi: generatio autem non est talis.

Dices terminum nutritionis esse formam substantialem aggeneratam: sed illa forma est eiusdem rationis cum forma substantiali producta per generationem: ut patet in nutritione equi: ergo non distinguuntur specie nutritio & generatio equi: quia actiones non distinguuntur specie, nisi termini earum sic distinguantur.

Respondetur, distinguendo maiorem: ut aggenerata, hoc est producta secundum se, & continuata cum substantia nutrita, concedo maiorem; secundum se præcise, aut secundum quod producit præcise, nego maiorem. Distinguo similiter minorem; secundum se præcise, concedo minorem; ut aggenerata, nego minorem & consequentiam.

Quæres tertio, an terminus nutritionis sit substantia viuens, ut intra lineam substantiæ habet rationem partis. Hanc difficultatem fusissimè examinant Complutenses hic quæstione tertia, & defendunt partem negatiuam, quia putant substantiam non habere partes entitatiuas ex se, sed à quantitate. At ex dictis in Logica tenenda est pars affirmatiua, quæ sane mihi tam evidens apparet, ut mirer homines doctos de ea dubitare posse: nam tam certum est, quæ dari nutritionem, quod per nutritionem aliquid substantiale acquiratur, quod ante acquisitionem non fuit, & illud esse distinctum realiter ab eo, quod ante acquisitionem fuit; alias ante fuisset; & deinde illud coniungi cum eo, quod ante fuit: ergo facit aliquod totum cum illo quod ante fuit, cuius totius ipsum est pars. Sed non est perdendum tempus in rei manifestissimæ probatione, videantur dicta in Logica de quantitate.

QVÆSTIO II.

Virum viuens maneat idem numero toto tempore quo viuit.

6. Ratio difficultatis est, quia per actionem caloris naturalis & aliorum agentium, tam interiorum quam exteriorum, certum est, quod viuentia deperdant aliquid suæ substantiæ, & quod per nutritionem acquirant sibi nouas partes substantiales, aliquando maiores, quam perdiderunt, aliquando æquales, aliquando minores. Cum ergo secundum omnes partes hoc modo consumantur & reficiantur viuentia, dubium est, virum si diu viuat aliquod viuens, aliqua pars ex illis, quas accepit à generante, in fine vitæ permaneat. Et quidem, quantum ad homines, cum semper maneat anima rationalis eadem, quæ est eorum præcipua pars, quamuis succede

succederent alia & alia partes corporis, nec maneret aliqua pars ipsius recepta à parentibus, posset dici bene quod maneant iidem homines secundum partem principalem; & ita etiam posset responderi de animantibus perfectis, si, ut multi sentiunt, habeant animas indiuisibiles, de quo postea: Sed cum secundum omnes animalia imperfecta & plantæ habeant animas diuisibiles, de iis principaliter procedit hæc difficultas.

Sed prima sententia est, huiusmodi animalia esse eadem numero secundum formam seu animam, non secus ac, si haberent animam indiuisibilem, quia semper eadem forma producta à generante manet inuariata, nec aliqua pars ipsius, aut per calorem naturalem, aut aliunde deperditur, aut per nutritionem acquiritur; sed solum partes materiæ informatæ per illam formam perduntur, & alia partes materiæ acquiritur, quæ per eandem ipsam informantur.

Secunda sententia est quod licet reuera aggeneretur per nutritionem non solum pars noua materiæ, sed etiam formæ; tamen in viuente quolibet reperiuntur aliquæ partes, quæ semper remanent in ipso, & ratione quarum dicatur manere idem numero quamdiu uiuit. Vnde iuxta hanc sententiam admittenda sunt in viuentibus duo genera partium integralium: nam quædam sunt *fluentes*, & hæc per calorem naturalem paulatim extinguuntur, & reficiuntur per nutritionem; quædam vero *permanentes*, quas non consumit calor naturalis, sed semper integræ, & saluæ permanent.

Si vero queratur ab iis, quanam sint partes illæ fluentes, & quanam permanentes.

Respondent aliqui, quos citat, & sequitur *Toletus*, permanentes esse spermaticas, quæ scilicet immediatè generantur ex semine, & ex quibus immediatè generatur substantia primo producta per generationem; partes vero fluentes esse nutritimentales, illas scilicet, quæ nutritione acquiritur, & adduntur primis. Alij vero, ut *Philoponus* & quidam Recentiores, dicunt, partes permanentes esse partes solidiores, ut sunt ossa, nerui, cartilagines; partes vero fluentes esse partes molliores, ut caro.

CONCLUSIO I.

7. *In nutritione viuentium, quorum anima sunt diuisibiles simul cum noua parte materiæ, acquiritur noua pars animæ.* Est communis cum *Scoto* in 4. d. 44. q. 1. *Conimb. 1. de generatione c. 5. q. 12. art. 2.* & *Rubio* ibidem q. 9. contra *Alber. Magni* & paucos alios.

*Probat*ur, quia anima diuisibilis ita informat corpus, ut sit tota in toto, & pars in parte taliter, ut non sit eadem pars animæ, quæ informat duas partes materiæ seu corporis; sed ut cuilibet parti corporis correspondeat propria pars animæ; & per hoc distinguuntur huiusmodi animarum informationes ab informationibus animarum indiuisibilium: ergo pars materiæ, quæ nutritione producit, debet informari per partem animæ, quæ non informat aliquas alias partes materiæ, & consequenter debet produci de nouo aliqua pars animæ. *Probat*ur hæc consequentia, quia aliàs illa pars materiæ non informaretur ab anima, contra veritatem, & ipsos etiam *Aduersarios*.

Confirmatur primo, quia anima diuisibilis, & materialis educitur de potentia sui subiecti, & consequenter dependet in esse, & fieri ab ipso: ergo pereunte parte subiecti, perit etiam pars animæ correspondens ipsi, & producta de nouo alia parte subiecti, debet etiam produci de nouo aliqua pars animæ.

Confirmatur secundo, quia sicut tota anima materialis non migrat de subiecto in subiectum: ita nulla pars ipsius potest migrare de vna parte subiecti ad aliam: eadem enim est ratio de toto & de parte quantum ad hoc: ergo pars animæ materialis, quæ informauit partem corporis destructam, non informat postea partem corporis de nouo productam per generationem.

Confirmatur tertio, quia qua ratione aduersarij dicent eandem partem animæ, quæ informauit partem corporis per generationem primo productam, etiam informare partes corporis frequentibus nutritionibus ac-

quisitas, quæ sæpè duplo excedunt partes primo productas, eadem ratione posset dici quod pars animæ informans caput, informet etiam pedem, & consequenter tolleretur diuisibilitas animæ, quod est absurdum & contra aduersarios.

*8. Obijci*et: *Philosophus* ait, id quod nutritur manere secundum partes formales easdem, non vero secundum materiales. Sed hoc non esset verum, si acquireretur aut perderetur aliqua pars formæ: ergo, &c.

Respondetur, *Philosophum* vel loqui *ibi* de nutritione perfectorum animalium, quorum animæ, ex suppositione quod essent indiuisibiles, non paterentur incrementum aut decrementum, vel intelligere per partes formales, partes secundum rationem specificam; per partes vero materiales, partes secundum rationem indiuidualem: nam cum partes nutritione acquiritur, sint eiusdem rationis specificæ cum partibus deperditis, licet sint diuersæ numero ab ipsis, sequitur quod nutritum semper habeat partes formales, nequaquam vero materiales easdem.

*Poss*et etiam dici cum *Scoto*, quod per partes formales, seu secundum formam intelligat partes illas totius, quæ habent tantam actiuitatem ut possint resistere agenti destruenti; & per partes materiales, seu secundum materiam, partes illas, quæ non habent talem actiuitatem, & propterea destruuntur; ideo autem illæ vocantur partes secundum formam: & hæc secundum materiam, quia formæ est agere & materiæ pati.

CONCLUSIO II.

9. *Partes spermaticæ non manent integræ & inconsumptæ in viuente toto tempore vitæ eius, nec etiam partes solidiores, ut ossa.* Hæc est *Scoti* & *Rubij* supra.

*Probat*ur autoritate *Philosophi* expresse dicentis primo de generatione cap. 5. quod sicut in augmentatione quælibet pars viuentis augetur, ita & in diminutione quælibet pars eius diminuitur. Sed omnes partes tam spermaticæ quam solidiores augetur in nutritione, ut fatentur aduersarij; & constat experientia; ergo in diminutione quælibet pars, siue spermatica, siue solida, siue mollis, siue nutritimentalis, diminuitur & consequenter non manent integræ & inconsumptæ.

*Probat*ur specialiter prima pars, quia partes spermaticæ sunt eiusdem rationis cum nutritimentalibus: ergo sicut hæc consumuntur & fluunt, ita & illæ, præsertim cum calor naturalis & etiam infirmitates consumentes æquæ applicentur ipsis.

Deinde si non consumerentur partes spermaticæ, pueri non indigerent nutritione, nisi ut augerentur, sed hoc est falsum: sequela patet.

*Probat*ur minor quia constat experientia, quod si non acciperent nutrimentum, non solum non augerentur, sed etiam omnino perirent: ergo falsum est quod ad augmentum solum indigeant nutritione.

10. *Probat*ur etiam specialiter secunda pars, quia illæ partes solidæ, non secus ac molles, nutriuntur per totam vitam, ut fatentur *Aduersarij*, & tenet expresse *Philosophus*: ergo semper crescerent, nisi aliqua ex illis consumeretur, quod est contra experientiam.

Confirmatur, quia certum est, quod hæc partes sunt corruptibiles: ergo quandoquidem sæpè applicetur ipsis causa corruptiua, saltè quoad aliquas partes, consumuntur.

Nec obest, quod in infirmitate hominis quando caro multum extenuatur, non aduertatur diminutio ossium. Quia hinc solum sequitur, quod non diminuantur tam facile partes solidiores, quam molliores; vel quod non requiratur nutrimentum externum pro conseruatione partium istarum solidarum, sicut requiritur pro conseruatione carnis.

*Obijci*et: si in progressu nutritionis alia & alia partes nouæ acquirantur deperditis antiquis, non senesceret homo vquam, quia in fine maiorum annorum haberet partes nouas, & non antiquas.

Respondetur negando sequelam: nam calor naturalis ex continua actione debilitatur, & nõ potest tam bene conseruare partes hominis, quam in initio vitæ, nec tam bene

In nutritione acquiritur noua pars materiæ, & formæ.

Partes spermaticæ non permanent semper ex eis nec partes solidæ.

bene cooperati ad digestionem alimenti, eiusque cōversionem in substantiam aliti; hinc autem senescit homo, quamvis quotidie novas partes acquirat.

Dices: licet debilitatur calor in ordine ad cōversionem alimentis: ita etiā debilitatur in ordine ad consumptionem substantiæ viventis: ergo non obstante ista debilitate caloris, si acquirantur novæ partes, non senescet vivens.

Respondetur negando consequentiam, quia licet debilitetur in ordine ad utramque, facilius est tamen ipsi consumere quam convertere. Et certe Aduersariis etiā est respondendum ad hanc difficultatem, si queratur ab ipsis, cur plures partes novæ materiæ, aut plures partes fluidæ acquirantur à viventibus in principio, & medio vitæ, quam in senectute.

CONCLUSIO III.

11. *Quamvis nutritio non haberet in fine vitæ ullam partem acquisitam in generatione primaria, erit idem numero in fine vitæ quod fuit in initio, non quidem physice, sed moraliter ratione continuationis partium, & modi quo deperduntur & acquiruntur.* Hæc est communis cum Scoto supra: & probatur ex communi hominum sensu, qui pro vno numero reputant id, quod habet talem continuationem: nam fluvius censetur idem numero ex tali continuatione, & navis, quæ reficeretur semper successe per adiunctionem vnius partis ad aliam cū tali continuatione, censetur vna numero, etiam si tandem non haberet ullam partem ex iis, quas habuit in initio.

QVÆSTIO III.

Quid sit augmentatio, & quomodo à nutritione distinguatur.

12. *Augmentatio varie sumitur, largissime, prout significat quemcumque motum seu mutationem, per quam aliquid crescit seu augetur in quocumque genere, siue in quantitate, siue in qualitate; & in hoc sensu dicitur calor augeri tam secundum extensionem, quam secundum intensiorem; & homo dicitur crescere in virtute, vel vitiis. Secundo minus large, prout significat mutationem, per quā acquiritur pars integralis substantialis; quæ rei alicui quomodocūque superadditur, & sic dicitur aqua augeri, infusa alia aqua, vel etiam vino. Tertio demū accipitur strictius, & proprius quantum ad præsentem materiam, prout significat mutationem, qua acquiritur quantitas maior ex cōversione alimenti vitaliter facta: & in hoc sensu hic agimus de augmentatio, ad eamque tres præcipue cōditiones requirit Philosophus: primo de generatione text. 32. Prima est, quod res aucta maneat, postquam aucta est, eadem numero; quæ fuit antea. Secunda, quod res augeatur ob accessionem alicuius materiæ extrinsecus aduenientis. Tertia, quod res augeatur secundum omnes suas partes.*

CONCLUSIO I.

13. *Bene definitur augmentatio quod sit mutatio rei ad maiorem quantitatem per intus susceptionem vitaliter facta. Ponitur mutatio pro genere, in quo convenit cum generatione, alteratione, & latone. Dicitur, ad quantitatem, ut distinguatur à cæteris illis mutationibus. Additur, ad maiorem, ut distinguatur à mutatione, qua vivens acquireret quantitatem, sed minorem, vel æqualem cum quantitate deperdita; per talem enim mutationem vivens non augetur. Dicitur denique per intus susceptionem vitaliter facta, ut distinguatur ab augmentatio secundo modo facta.*

Per hæc patet ad primam partem questionis. Ut autem resolatur secunda, advertendum est, dum vivens augmentatur, ipsum acquirere & novam partem substantialem maiorem, quam perdidit ante per actionem caloris naturalis, & præterea quantitatem maiorem correspondentem isti maiori parti substantiali; & eodem modo etiam, dum nutritur, acquirat partem substantialem novam, & quantitatem correspondentem.

Rursus advertendum est, quod nec in sententia nostra, & Thomistarum, qui subiectamus quantitatem in toto

composito, nec in sententia recentiorum communiori, qui subiectant ipsam in materia prima, & faciunt ipsam illi coæquam, sit necessarium, ut agens producat substantiam de nouo, aut aggenerat partem substantialem novam habeat actionem immediate terminatam ad producendam quantitatem: nam in sententia recentiorum quantitas omnis est coæqua materiæ, & consequenter non debet produci de nouo magis, quam ipsa materia; in sententia vero nostra ipsa substantia de nouo producta sufficienter est productiva quantitatis in se absque concursu immediato causæ effectivæ alterius.

Huius suppositis, non est dubium quin nutritio, qua non acquireretur maior pars quam deperdita, sit distincta realiter ab actione illa, qua acquireretur maior pars, sed difficultas est, an siue in nutritione, qua non acquireretur maior pars, siue in illa, qua acquiritur, sint duæ actiones realiter distinctæ, quarum vna terminatur ad partem substantialem acquisitam siue maiorem, siue minorem, & altera ad quantitatem.

CONCLUSIO II.

14. *Si capiatur nutritio & augmentatio actiue pro actione per quam vivens nutrit, & augmentat se ipsum, non sunt duæ actiones realiter distinctæ. Hæc videtur esse de mente Marfilij de generatione q. 10. Alb. de Saxonia 16. q. 9. Veneri ibidem c. 6. Vallesij controu. 29. contra Complutenses hic disp. 5. num. 14.*

Probatur, quia quantitas siue subiectetur in materia prima, siue in toto composito, non producit à nutriente, aut augmentante se: ergo nutiens non habet duas actiones, quarum vna terminetur ad substantiam, & altera ad quantitatem, & consequenter nutritio, & augmentatio actiue sumptæ non sunt duæ actiones.

Augmentatio, & nutritio non sunt duæ actiones realiter distinctæ.

Confirmatur, quia eo ipso, quo vivens habet actionem acquisitivā maioris partis substantialis, absque vlla alia actione acquirat maiorem quantitatem: ergo præter actionem illam substantialem nō est dicendum, quod habeat aliam terminatam ad quantitatem, sed potius dicendum est quod eadem actio, quatenus per eam acquiritur immediate, & per se, pars maior substantialis, vocetur nutritio, & quatenus ad eam sequitur acquisitio maioris quantitatis, vocetur augmentatio; & hoc ipsum videtur doceri à Philosopho hic cap. 5. dum ait nutritionem, & augmentationem ratione tantum differre.

15. *Obiicitur*: termini harum actionum sunt distincti realiter, quantitas, verbi gratia, & substantia: ergo ipsæmet distinguuntur realiter; quia quando termini distinguuntur realiter, actiones etiam sic distinguuntur.

Confirmatur, quia potest acquiri pars substantialis sine acquisitione quantitatis: ergo nutritio, & augmentatio sunt separabiles, & consequenter distinguuntur realiter.

Respondetur negando suppositum antecedentis, quod scilicet sint plures actiones.

Dices vna actio non potest terminari ad duos terminos realiter distinctos: ergo cum sint hi duo termini realiter distincti, debent esse duæ actiones.

Respondetur negando consequentiam, quia illi duo termini non producuntur à nutriente; unde non debet habere duas actiones ad illas terminatas.

Respondetur secundo, distinguendo antecedens: immediate transeat; immediate ad vnum, & mediate ad alterum, nego antecedens.

Ad confirmationem respondeo negando consequentiam, loquendo de ipsis actiue; quia licet hinc sequatur, quod nutritio ut nutritio distinguatur realiter ab augmentatio, non tamen sequitur quod sint duæ actiones realiter distinctæ, quarum vna sit nutritio, & altera augmentatio: nam vnicuique actio potest nunc habere denominationem augmentationis, & nunc non habere; habere quidem quando sequitur ad ipsam quantitatem, non habere vero, quando non sequitur.

Dices: si potest esse actio nutritiva quin sequatur quantitas: ergo debet esse alia actio, per quam sequatur, & consequenter erunt duæ actiones.

Respondetur distinguendo sequelam: in nutriente, vel augmentante se, nego; in alio aliquo, transeat. Itaque

LII 3 non

Varie acceptiones augmentationis.

Tres cōditiones ad augmentatio-nem requiruntur.

Defectio augmentationis.